

L'ARTJAU

Informatiu de l'Àrea de Cultura

Sant Feliu de Guíxols

Núm. 31 · juny '98

"Taller d'Història, curs 1997-1998"

L'ARJAU

L'Arxiu pàg. 3-6

- . Memòria del Servei. 1997
  - . Donacions
- . A. Jiménez, Any 1898 (2)
- . Cloenda del Taller d'Història

El Museu pàg. 7-9

- . Inauguració de "La gent i el mar"
- . Un gran projecte del museu per a la ciutat: el Salvament Marítim
  - . Exposició dels elements de l'estació de salvament
  - . Darreres donacions

Directori pàg. 9

El Tema pàg. 10-13

- . El vaixell de la sal arriba al mercat de la vila

Centre Cultural Monestir pàg. 14-15

- . Activitats a l'estiu
- . Novetats a l'entorn de l'exposició d'Eduardo Masferré
  - . Alfred Rodríguez-Picó al Monestir
- . Col.laboració amb la Societat Catalana de Biologia i Reologia Aplicada
  - . Activitat universitària al Monestir
- . A mig segle de la declaració universal dels drets humans

El Patrimoni pàg. 16-18

- . J. Escortell, Les escudelles de la sèrie de Poblet
  - . Adquirit un dibuix de J. Berga i Boada
  - . Notícies sobre el catàleg d'edificis
  - . Enderrocada la xemeneia de can Nyagues
- . N. Colomeda, C. Montalbán. L'abocador del Monestir. Darreres Troballes

Biblioteca pàg. 19-20

- . Novetats
- . Finalitzen les visites escolars del curs 1997-98
  - . La diada de Sant Jordi

L'ARJAU

EDICIÓ

Servei de Publicacions
Àrea de Cultura,
Patrimoni i Educació
Junta Tècnica del Museu

REDACCIÓ

Monestir, C/Abadia s/nº.
Tel. 821575 Fax 821574

COORDINACIÓ

Àngel Jiménez

CONSELL DE REDACCIÓ

Francesc Aicart
Silvia Alemany
Jordi Colomeda
David Hernández
Josep Miquel
Néstor Sanchiz

COL.LABORADORS

Agrupació fotogràfica i
Cinematogràfica (AFIC)

Foto Portada

Joaquim Bigas

Disseny Gràfic

Marc Calvet

Impressió

Gràfiques Bigas
c/ Provença, 21
Sant Feliu de Guíxols

Dipòsit Legal Gi-1.611-89

Memòria del Servei d'Arxiu. 1997.

USUARIS

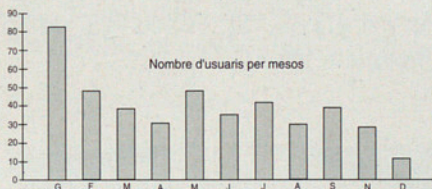
A nivell d'usuaris del Servei, hem diferenciat els que hem anomenat externs, és a dir, tot sol·licitant -investigador, estudiant,...- forani a la institució de l'Ajuntament, dels usuaris interns, les diferents àrees administratives municipals o persones que hi arriben a través d'aquestes àrees. També hem comptabilitzat les visites diàries, algunes d'una sola consulta de document o expedient, altres amb moltes més consultes.

Usuaris externs

Total de visites diàries: 502

Per mesos:

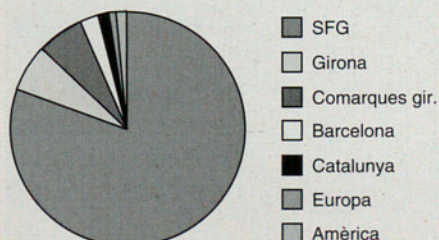
Gener	83	Juliol	46
Febrer	49	Agost	33
Març	40	Setembre	43
Abril	34	Octubre	40
Maig	51	Novembre	30
Juny	37	Desembre	16

Procedència:

Sant Feliu de Guíxols:	421
Girona ciutat:	30
Girona comarques:	24
Barcelona ciutat:	13
Catalunya:	6
Europa:	3
(França, 2; Alemanya, 1)	
Amèrica:	5
(Estats Units, 3; Puerto Rico, 2)	

Procedència dels usuaris

Perfil

El perfil-tipus de l'usuari ha anat evolucionant al llarg d'aquests darrers anys. El concepte "investigador" inclou un ventall força ampli (arquitecte, arxiver, hostaleria,...) i també, per altra banda, s'observa un augment d'estudiants d'estudis superiors o diplomatures com ara Arquitectura, Ciències Medioambientals, Disseny, Educació Social, Pedagogia,... El total d'estudiants puja a 89 usuaris. Cal tenir en compte que durant el primer trimestre de 1997, alumnes de 3r. de BUP finalitzaren el treball iniciat el 1996, en el qual es comparaven les dades demogràfiques de tres èpoques (1751-1755, 1851-1855 i 1951-1955).

Tipologia:

Investigador:	141
Jubilat:	253
Professors:	19
(11 de Primària, 2 de Secundària i 6 d'universitat)	
Estudiants:	89
(60 d'institut de Batxillerat)	

Temes investigats:

- Genealogia
- Josep Irla
- Demografia el s. XVIII, XIX i XX
- La Companyia del FC de SFG a Girona
- La indústria del suro
- Franquisme i transició a SFG
- Indians
- Baixos relleus de l'Hospital
- Pere Mates
- El pintor Josep Albertí
- Moviment obrer
- Soldats a SFG el 1940
- Atur femení
- Turisme anys vint
- La imatge de la ciutat
- Rutes per SFG
- Camins/ camins de ronda
- El monestir
- Ermita de Sant Elm
- La urbanització de S'Agaró
- Vilartagues
- L'evolució urbanística de la ciutat
- Els carrers
- L'institut Sant Elm
- El casino dels Nois

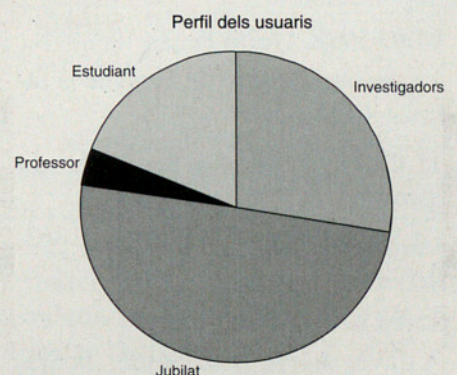
- Jocs tradicionals
- Música: orfeons, Festival P.Ferrada
- Història de la pesca marítima
- El teatre el s. XIX
- La llengua a principis s. XX
- Cognoms i toponímia a SFG

Usuaris interns

ARXIU ADMINISTRATIU

Préstec

Urbanisme	135
(Obres: 110, Activitats: 22, Planejament: 5)	
Serveis Econòmics	2
Administració Gen.	7
Alcaldia	11
Premsa	1
Turisme	1
TOTAL	155

Consulta

Urbanisme	89
(Obres: 75, Activitats: 14)	
Serveis Econòmics	3
Administració Gen.	26
Turisme	1
Patronat Ràdio	1
Lleure	1
TOTAL	121

TRANSFERÈNCIES

1/1997	Data: 7.1.1997
	Àrea: Alcaldia
	Capses: 10 + 11 vídeos
	m lineals: 1
2/1997	Data: 31.1.1997
	Àrea: Serveis Econòmics
	(Recaptació)
	Capses: 34 i 39 llistats
	m lineals: 4

- 3/1997 Data: 15.5.1997
Àrea: Urbanisme (Planejament)
Capses: 81
m lineals: 8
- 4/1997 Data: 15.5.1997
Àrea: Administració General (Estadística)
8 lligalls grans
m lineals: 2

Donacions

01.03.1998. Rosa Pellicer

40 exemplars de la revista *En Patufet*, 15 de *Sigronet* i 3 fulls d'obligacions de la Companyia de ferrocarrils andalusos.

04.03.1998. Quim Bigas

1 calendari de suro de 1966 de la fàbrica Amstrong

11.03.1998. M. Carme Calzada Román

La Sagrada Biblia, editada el 1863, 6 volums.

13.03.1998. Elvira Cañet

A través del Sr. Joan Dardé, la Sra. Elvira Cañet ens ha fet donació de la següent documentació:

- Rectoria de Bell-lloc, 1788-1988
- Llista de comunió solemne, 1942, 1945 i 1946.
- Revista *El àngel*, núms. 50 i 86.
- *Anales de N.S. del S^o Corazón*, 1943
- Fulls solts de *Voz*
- *Kemfir*, 1914
- 4 fotografies d'estudi (Mauri, Mur)

04.04.1998. Joaquim Bigas

- 1 fotografia de Platja d'Aro, aprox. 1970.
- 2 plànols de casa al carrer Sant Adolf.
- 1 plànol de carrers, 1963 aprox.

29.04.1998. Roges Llibres (Mataró)

- 1 revista *Joventut Catalana*, núm. 25, de 2 d'abril de 1925, amb referències a una antologia de poetes empordanesos publicada al setmanari guixolenc *L'Avi Muné*.

2.05.1998. M. Teresa Yarritu Nieto, Ramon Riu Fortuny

- Amadeo Mauri, *Album. Fotografias de S.Feliu de Guixols*, Imp. A. López Robert, 1898. 1a. edició, enquadernat en tela estampada, amb 25 làmines fotogràfiques.

18.05.1998. Família Fons-Cruset

1 document d'una venda, en pergamí, datat el 1501.

23.05.1998. Joan Vilaret

1 fotografia de grup escolar del col·legi Sant Josep, curs 1935-1936.

Reproducció de documentació

Rosa Maura (17.04.1998):

- 1 reproducció d'un diploma de l'alumna Rosa Ribas, de l'escola de Carmen i Úrsula Maynegre. Sant Feliu de Guixols, 1890.

A. Calsada (27.04.1998):

- Fotocòpies de la "Historia de la constitución de la Comunidad de Propiedades de la Mina de agua de las Comas".

Anònim:

- Documentació relativa a la fàbrica La Suberina.

El senyor Manel Vicens va donar a l'Arxiu una reproducció emmarcada del gravat "St. Felieu" (S. de P. Beaulieu. 1668).

Any 1898 (2)

Potser no caldrà dir que el plat fort de la premsa ganxona aleshores era el que s'esdevenia a Filipines i, sobretot, a Cuba. Però d'aquest tema tan important per als guixolencs d'aquell temps en parlarem en un proper número de l'Arjau.

Entretant hem espigolat algunes notícies d'interès.

Moviment obrer: «A cada qual lo suo».

Pel febrer de 1898 va morir un jove obrer de la vila, que deixava en notòria desemparança quatre fills i la dona. (Cal contextualitzar-ho en les dures condicions socials en què vivia el món obrer, també el guixolenc). Sabedor de la penosa situació en què es trobava aquella família, el popular taper Joan Casas, àlies Tarritx, va fer una col·lecta a favor dels companys dissortats, fins a aconseguir d'aplegar 104,50 pessetes, que els varen ser lliurades.

Aquesta acció solidària no va passar desaparcebuda a la premsa de Sant Feliu, que la féu pública i lloà.

LA LUCHA
 Diario defensor de los intereses provinciales

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN

En la capital.	4:50 Ptas. trimestre
Fuera.	5 » id.
Extranjero.	30 » año

ANUNCIOS Y COMUNICADOS
 A PRECIOS CONVENCIONALES

Redacción y Administración: Pavo, 6.—GERONA

Dirección telegráfica: *Lucha—Gerona

També ho va fer la de Girona -La Lucha-, però aquest periòdic va atribuir aquell gest generós al conegut fabricant i hisendat catalanista de Sant Feliu, Joan Casas i Arxer (1839-1923).

Val a dir que la La Lealtad de Sant Feliu hagué de puntualitzar de seguida que es tractava d'en Tarritx, i no pas del seu famós homònim exalcal-

de, expresident de la Junta de Salvament de Naufrags i de la Companyia del tren, etc.

«A cada qual lo suo».

Prensa comarcal

L'any 1898 va ser, segons sembla, un bon any per a la premsa de Sant Feliu. A més de La Lealtad, que ens en proporciona les dades, pel març reaparegué La Comarca Federal, d'orientació republicana i lliurepensadora (com ho havia estat El Siglo XX i El Racionalismo i, després, ho serà El Programa). És fàcil d'endevinar que darrere de tots aquests fulls impresos hi havia la ploma i la ment del federal Narcís Duran i Juera (1878-1919). També veié la llum el setmanari «festiu», satíric i humorístic, Lo Trapacer. D'altra banda, a la vila veïna de Palamós, segons ens avisa La Lealtad, es començà a publicar el setmanari català La Senyera.

1898, els guixolencs podien gaudir de la lectura de tres setmanaris locals.

EL GUIXOLENSE

PERIÓDICO SEMANAL ILUSTRADO, LITERARIO Y DE INTERESES GENERALES
 Año I. No. 4
 San Feliu de Guixols 10 de Julio de 1898 No. 4

BELLAS ARTES

CONTRASTE

Por esas ligaduras a comarcas próximas dos inventores «riñeros» en el fondo: pases. El mal resultado de contrariedad... (The text continues with a detailed description of the illustration's theme of social contrast.)

Mentrestant, com a contrapunt artístic, el setmanari guixolenc es feia ressò de l'exposició dels paisatges traçats al carbó de Baldomer Galofre i Giménez (1845-1902), extraordinari dibuixant, als aparadors de can Domènec Bonet.

El bot de salvament, Boera (continuació): proves i bateig.

Per l'abril, a Barcelona, s'hi varen fer les proves del bot de salvament construït amb fusta de cedre -gairebé tot ell- a les drassanes barcelonines de Burell i Cia. Segons Lo Trapacer «Lo tal bot és de primera, molt millor que els adquirits a l'estranger i poca cosa més petit que el de l'estació naval de Barcelona, havent donat les proves un resultat molt satisfactori». En efecte, es tractava d'un bot insubmergible, de gran estabilitat i autoregrecable, és a dir que en cas de bolcar podia fàcilment tornar per si mateix a la posició original.

Entretant, la Comissió executiva de la SESN estava gestionant, a més, la compra d'un carro-varador per al bot, que s'hauria de guardar a la ca-

ANY I. SANT FELIU DE GUIXOLS 27 MARS 1898. N.º 1.

LO TRAPACER
 Setmanari festiu.

Saludem a la premsa
 ADUÍ M' TENIU

La espuntosa tempestat d'ideologies en esta provincia per los buranats vents politichs que, desde un queu temps, portan agitat y revoltit lo mar periodich d'abast tantos y tantas publicacions navegant al estar com débils velas en agul de dentat temporal y los formidables bramats tramones a gran velocitat per tots los fils telegráphics que, com fils nerviosos de un «cable» mundial, conlloquen las impresoras de la comarca al cervell de Catalunya y al cervell d'Hispanya, abont se formen sensacions terribles que comouhen y agitan a una gran massa de la nació que le la vista fixa en los incomprehensibles acontecimientos de nuestra desventurada provincia, son los principales factores que me fudren la determinación de llamarle de cap en aix laborator mar.

Mon caràcter bellugadís no'm permet per mes temps contemplar impassible com bragan brissament entre las gegantescas onas d'aquest temporal, lo major part de los que, desde avuy, serán mes companys de penas y fatigas. Ademés, sep tantas las embarcaciones que cada día se aventan en lo mar de la premsa, que la por de no ser chi á temps y de no trovar hi lloch, m'ha fet atanyar molt mes del compte i veure los núvols públics, agitant los remes y llenzantlos en aquest bany de paper de color de rosa.

Y bogant de fern arrodir per tot, prestant auxilii á qualvol naufrach politich y ficcisme senty mitj de bolcom per veurer si algun día, en recompensa de mos servey, puch arribar á ostentar un títul honorífich d' estar en candidatura para diputat á cortis.

Tal será la meua tanc en lo mar periodich abont començó á navegar. Lo TRAPACER, que no'm lloca indemo en aquest mar, será en un dia per tres lo nos barco que deu omplir lo boyt que sent tothom que lo set de pan y ost' de dentat de la mós de lleu.

Ja ho sabem; no haig de afegir res més a lo que desax dit; si per alguna ona ohi util, quedo á vuestres ordres; ab mos dos companys de redacció.

Buques.

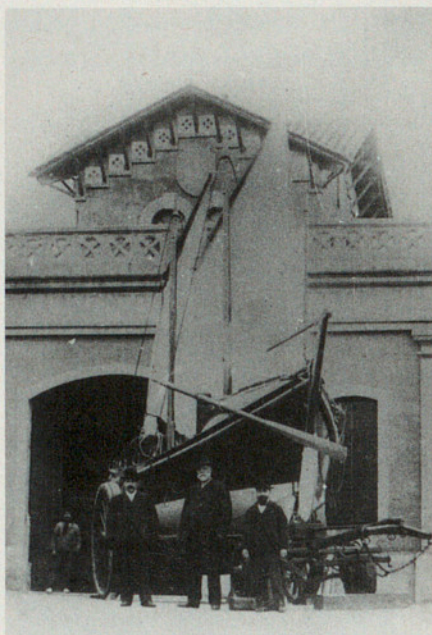
LO TRAPACER.

BATXILLERIAS

Festei'l còrrer, lector amic, el m' s'hañat de l'efecte que produhiria un pagat de farina de ill aplicat á m' el banch... d'España, y saberá que en si que m' ha produhit á mi la lectura del anterior sermo de candidad senza suspensar.

Crech ab tot y aixó, que á n'algún lector

Al mig, el Sr. Joan Fortó i Jordà

seta de dalt de l'espigó. De la despesa d'aquella nova adquisició -3.000 pessetes, construït a la mateixa empresa barcelonina esmentada-, se'n faria càrrec Madrid, la central de la Sociedad Española de Salvamento de Náufragos.

Per fi, el dimarts 23 d'agost, pels volts de les 6 de la tarda i al «Racó de llevant», tingué lloc l'esperada cerimònia de benedicció del bot de salvament Miquel de Boera, que disposava ja del seu carro. L'apadrinaren els il·lustres Josep M. Vidal i Largacha i la seva esposa Maria Josepa Topete «hija del bravo general de glorioso recuerdo». El rector, Mn. Jaume Puig, en fou l'oficiant. Hi era present tota la Junta de l'Estació del Salvament, formada pel M.I. Joan Fortó, president; i els senyors Joan Calzada, Eduard Carbonell, Joan Casas, Josep Llorens, Salvador Albert, Joan Mas i Sebastià Andreu. L'alcalde, aquell any, era per «Real Orden» Salvador Dalmau. Orquestra, lanch i batejada («tirar batejada»: confits i altres fruits secs) acompanyaren l'avarada oficial de l'embarcació, que dirigí el propi senyor Burrell de les drassanes on fou construït.

Àngel Jiménez

Cloenda del Taller d'Història: Els crèdits de síntesi

Com a punt final del Taller d'Història d'aquest curs -resumit a les pàgines del Tema d'aquest Arjau- se n'ha muntat una petita mostra dels dibuixos i fotografies, que es pot visitar a la sales d'exposicions del monestir.

D'altra banda, el dia 11 de juny -dia de la cloenda- vam poder visionar el vídeo del Taller de l'11 de maig, produït per l'empresa guixolenc TOP Produccions, que ha quedat molt bé: processons i representacions, l'invercanvi de la sal, el mercat, els artesans i la casa de la Marquesa, oberta aquell dia, gràcies a l'interès dels seus propietaris, els senyors Fortó.

I, com de costum, es va aprofitar la trobada per a conèixer altres experiències i parlar-ne. Els serveis de cultura, arxiu i museu, aquest curs s'han vist implicats en la confecció de diversos materials i en el suggeriment de possibilitats perquè els educadors poguessin muntar amb més facilitat els seus crèdits de síntesi, és a dir, un conjunt d'activitats que serveixen per comprovar fins a quin punt s'han assimilat els continguts de les diferents assignatures treballades.

La logística bibliogràfica de l'Arxiu per a l'elaboració d'aquests materials ha estat fona-

mental als dos instituts de la ciutat, però també ho ha estat al Vicens Vives i al Carles Rahola de Girona. Hem pogut comprovar que el llibre *SANT FELIU DE GUÍXOLS. Una lectura històrica* s'està convertint en una bona eina pedagògica en mans dels mestres.

Doncs bé, hem aprofitat l'avinentsa de la cloenda per a conèixer l'experiència del Carles Rahola, per diversos motius:

- perquè és reeixida i ben editada, i immediatament se'n va donar un exemplar a l'Arxiu.

- perquè també s'hi estudia la ciutat de Sant Feliu.

- perquè un dels seus autors, Joan Blanco, va ser un educador pioner en la creació dels nostres Tallers d'Història.

Com que la nostra visió no vol ser d'un localisme mesquí i curt de vista, hem considerat com a pròpies, per igual, les quatre experiències de síntesi de crèdits que s'han fet, i que anirem donant a conèixer a mesura que l'Arxiu en disposi d'un exemplar.

Casa de la Marquesa

Inauguració de "La gent i el mar" amb la conferència de Miquel Martí

L'exposició "La gent i el mar. Navegació, pesca i mestres d'aixa". la podeu trobar fins a l'octubre a la recuperada Sala del Passadís de la Planta Baixa (nova Sala IV) del Monestir, que va ser inaugurada el dia 17 d'abril. Amb motiu d'aquesta inauguració, Miquel Martí, director del Museu de la Pesca de Palamós, ens va oferir una interessant conferència sobre "L'inventari de pesca de la Costa Brava" que promou el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana.

L'exposició abraça tres àmbits: les drassanes i els mestres d'aixa, la navegació i la pesca. En el primer, podem contemplar eines i plantilles de mestre d'aixa, i algunes imatges de drassanes passades i actuals (les que

hi havia a l'arenys de la platja, de les drassanes Mallol, el *Varadero* de F. Carré, l'actual taller de Ramon Gay,...). En el segon dedicat a la navegació, hi trobem instruments com el sextant, el cronòmetre o l'agulla nàutica a part de nombroses imatges i pintures de la badia amb vaixells ancorats. Les caixes de mariner són peces a destacar en aquest apartat. En el darrer, es combinen diferents estris relacionats amb el món de la pesca (hams, bornois, bussells, nanses,...) amb una barca de tingladillo construïda per F. Carré i amb les maquetes de vaixells realitzades per Sebastià Pascual, Joan Soler, Jaume Soler, Emili Colomer i Josep Almar (de qui també s'exposa un diorama d'una casa de pescador).

L'exposició abraça tres àmbits: les drassanes i els mestres d'aixa, la navegació i la pesca

Voldríem des d'aquestes pàgines agrair les persones que han fet possible aquesta exposició, algunes a través de les donacions al Museu i d'altres que ens han deixat peces, com són Pere Carré, Ramon Gay, Josep Almar, Família Amat, Família Sabater-Mallol i Antoni Homs.

Un gran projecte del museu per a la ciutat: El Salvament Marítim

Ja fa molt temps que venim explicant en aquestes pàgines que estem intentant materialitzar un projecte d'annex del Museu d'Història que serveixi per descentralitzar el museu, dinamitzar i ordenar la zona de la Punta dels Guíxols i donar una oferta cultural de qualitat al ciutadans i al sector turístic.

Ara estem molt a prop de concretar aquest projecte museogràfic que explicarà el salvament marítim de naufragats a finals del segle passat a través d'un conjunt patrimonial original únic a la Península Ibèrica i a la Mediterrània. Possiblement tenim un dels pocs, si no l'únic, conjunts amb la pràctica totalitat de materials originals d'una estació de Salvament.

Així s'hi podrà explicar el passat, el present i el futur del salvament marítim i es podrà gaudir del bot Miquel Boera i el seu carro-varador, el canó llançacaps Dawson amb els seus projectils i complements, la rampa llança-cohets Spandau, tots els components per a l'establiment del sistema de rescat d'andarivell (trespeus, àncora per a sorra, politges, salvavides...), les caixes encordades per llançar els caps, arres del bot i de la caseta o estatge, galledes, llums, salvavides de diferents tipus... El conjunt és impressionant.

Una ciutat com la nostra necessita desenvolupar-se potenciant d'una banda la vida socio-cultural pròpia, i de l'altra consolidant i promovent una oferta turística basada en la cultura, la natura i l'oci. L'assoliment d'un producte cultural i lúdic de qualitat en una zona tan important i infrautilitzada de la ciutat com la Punta dels Guíxols és un primer pas per assolir aquest desenvolupament i tenir una millor qualitat de vida.

Exposició a la Sala III dels elements de l'estació de Salvament Marítim

Davant la problemàtica que representava el salvament marítim, el segle passat es va crear una entitat de caire humanitari: la Sociedad Española de Salvamento de Náufragos (SESN). A Sant Feliu es fundà una secció local d'aquesta societat que quedà constituïda el 1886.

Després d'una atzarosa evolució es va aconseguir dotar l'estació de salvament de Sant Feliu de Guíxols amb una caseta equipada al fortim (1890), un canó llança-caps Dawson (1890), el bot de salvament Miquel Boera amb el seu corresponent carro-varador (beneïts el 1898) i un munt de complements més.

Per sort la majoria dels materials i components han arribat fins als nostres dies, deixant-nos un conjunt

original de gran valor patrimonial i que pot ser únic en el seu gènere.

Mentre projectem exhibir el bot i tots aquests complements a la seva ubicació original, la caseta de Salvament a la Punta dels Guíxols, us mostrem els elements de l'estació de Salvament de Nàufreges de Sant Feliu de Guíxols, una selecció del material més representatiu, a la Sala III de les exposicions permanents del Museu.

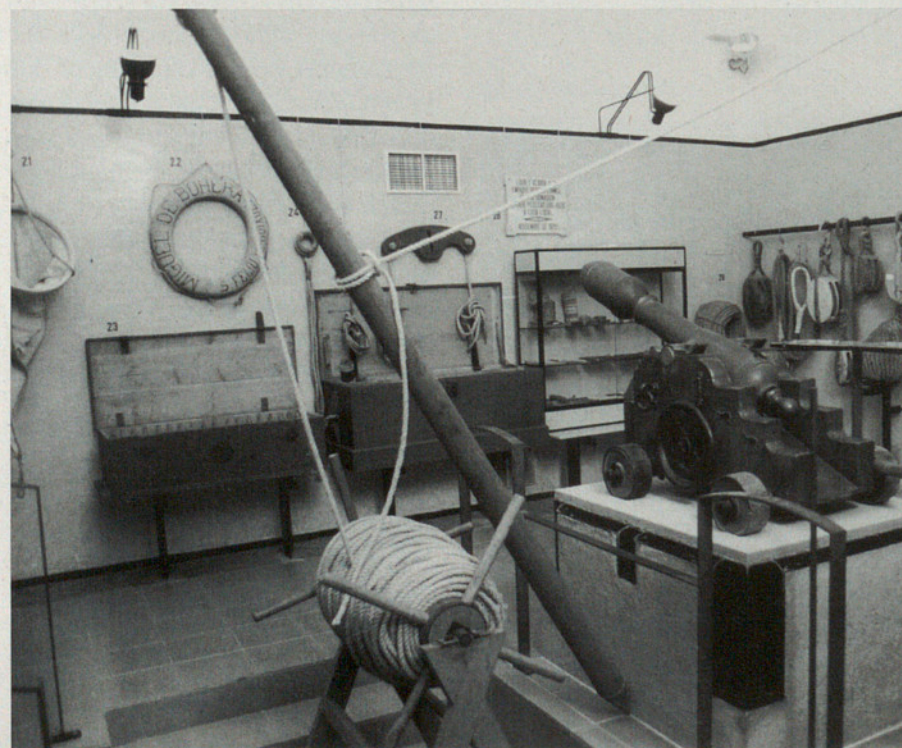
Darreres donacions

10-04-98. J. Xifró:

Important lot d'elements de serraller (tenalles, martells, motlles...).

12-04-98. Família Ramionet:

1 cadira de barber procedent de la barberia Els Tres Tombs.

15-04-98. Josep Frigola (Pinyonero):

2 xarxes, 1 èlix, 1 nansa, 2 pals d'avarar barques i 2 surades.

29-04-98. Família Serra Vicens:

Elements variis procedents de la tapisseria Ribot.

14-05-98. Contractista Sais:

Una fusta per a rentar roba.

14-05-98. Néstor Sanchiz:

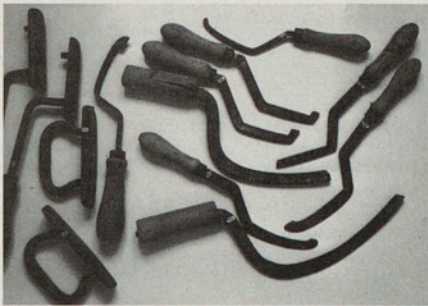
Un percutor amb pedres de granet procedent de les rodalies del Puig Gros.

Un comptador de gas.

15-05-98. J. Bardera:

Un bot de 4,40 m. d'eslora amb el nom de Norfeu (foli 3ª BA-6-2131).

18-05-98. F. Serret:

Important lot d'eines de mestre d'obres (joc d'elements per estucar, 5 remenadors de pasta de morter, pics, tràmeccs, punxons, sedàs...) que havien estat usats per N. Franquesa.

20-05-98. Família Donatiu:

Conjunt per a produir corrent bàsicament compostat pel motor d'explosió, dinamo, dipòsit de combustible, quadre de comandament, reostat i diversos accessoris.

21-05-98. Família Torroella:

1 talla-souvenir de Sant Pere i 1 clauer en forma de clau, ambdós dels anys 60.

30-05-98. Martí Rotllant. Serveis i Reformes:

Diversos elements de la indústria del suro procedents de la fàbrica Donatiu (c/ Tueda i Cubias)

21-05-98. Olga Vergés:

Un cobrellit de punt del s.XIX i una cantina per a oli d'alumini.

30-05-98. Donatiu:

Pannes de suro.

2-06-98. Pere Donatiu:

Diversos elements de la indústria del suro.

5-06-98. Yolanda Albertí:

3 jocs d'espardenyes.

Directori

Servei d'Arxiu

c/ Abadia, s/n

Tel. 972 82 15 75 i 972 82 24 62

Fax 972 82 15 74

E-mail: arxiusfg@ddgi.es

Horari:

De dilluns a dissabte, de 9 a 14 h.

Juliol i agost, dissabtes, tancat.

Museu d'Història

c/ Abadia, s/n

Tel. 972 82 15 75 i 972 82 24 62

Fax 972 82 15 74

E-mail: arxiusfg@ddgi.es

Horari d'estiu (de juny a setembre):

Feiners, d'11 a 14 h. i de 18 a 21 h.

Diumenges i festius, d'11 a 14 h.

Dilluns, tancat.

Biblioteca Municipal

Sant Llorenç, 13, 1r.

17220 SANT FELIU DE GUÍXOLS

Tel. 972 32 40 57

Fax 972 32 62 21

E-mail: bibsfg@ddgi.es

Servei de Publicacions

- Vídeo "El vaixell de la sal arriba al mercat de la vila! Taller d'Història, 1998", amb les imatges de la diada celebrada el passat 11 de maig. Ha estat realitzat per Top Produccions i ens proporciona una visió del que foren la processó de l'abat, el judici als miquelets, l'arribada de la sal, les actuacions escolars i els artesans. Té una durada de 20 minuts i es pot obtenir pel preu de 1.500 PTA.

- Dossier "El vaixell de la sal arriba al mercat de la vila!", que conté els següents apartats: El mercat de la vila medievals, La sal, El comerç de la

sal, Resum del context històric, Textos de les representacions (L'abat i els responsables obren el mercat (s. XIV) i Ajusticiament de miquelets (s. XVII).

- Catàleg de l'exposició "Eduardo Masferré. Fotografies de Filipines"

- El mercat. XIII Concurs Literari. Sant Jordi 1998.

EL VAIXELL DE LA SAL ARRIBA AL MERCAT DE LA VILA!

SANT FELIU DE GUÍXOLS, 11 DE MAIG
(TALLER D'HISTÒRIA, 1998)

Un dels aspectes essencials de la història de la humanitat ha estat la capacitat que els homes tenim de cooperar a través de l'intercanvi. Sense aquesta predisposició que es manifesta des de la prehistòria no s'entendria el progrés humà.

L'intercanvi se va basar primer en l'existència, en punts determinats, de recursos naturals que eren escassos en altres bandes, com per exemple la sal. Però més endavant, ho van ser productes agrícoles com el vi i l'oli, que es conservaven pensant en la seva permunita; o les manufactures de ceràmica i teixits.

Totes aquestes actuacions il·legades a l'intercanvi evolucionen al concepte de mercat. Una paraula que, a més, designa el lloc on els homes reuneixen per comprar, vendre o canviar. Aquest fenomen, però, presuposa necessàriament l'existència d'unes condicions institucionals i culturals que en garanteixin un control, i que permetessin que els tractes fets eren fiables i duradors.

EL MERCAT DE LA VILA MEDIEVAL

A nivell local, el montatge funcional municipal era qui millor representava aquella garantia, en controlar el bon funcionament del mercat que se centrava a la Plaça. Vigilava els fruits, el pes i les mesures; visitava les parades i vigilava les qualitat dels quevistes, etc. En una paraula, procurava que en complir tots les Obligacions establertes pel Consell municipal.

El 24 de setembre de l'any 1253, el comte rei Jaume II el Just va concedir a la vila de Sant Feliu

la facultat de celebrar-hi un mercat setmanal, que es faria tots els diables de l'any. Els venedors i els compradors anava-hi lliures de tots canvis i tots els seus béns gaudirien d'una especial protecció del monarca a través dels seus representants, i en quedaven exclosos els tràdics, els falseders de moneda, els assaltants de

camins, els homicidis, els raptors, els fadres i en general tots els malfactors.

No hi ha dubte que el mercat -avi com la fira anual, privilegi també concedit simultàniament pel mateix comte- va ser un factor important del creixement econòmic i social d'una població que vivia de la pesca, de les manufactures marítimes, del comerç del port sortida i entrada de les mercaderies gironines, de les drameses, etc. Econòmicament el mercat suposava la possibilitat de proveir els gubirns d'aliments i de donar sortida a la seva producció i a la de la ciutat natal

(1) FONTANA, J., introducció a l'etnologia de Sant Feliu de Guíxols, Barcelona, 1987.

Agenda

Divendres, 19 de juny, a les 20 h., al Monestir: Conferència sobre "Les estacions de salvament de naufrags" d'Enric Garcia.

Dilluns, 22 de juny, a les 18 h., a la Biblioteca: Taller de contes de Sant Joan, a càrrec de Biocòmics.

Divendres, 26 de juny, a les 20 h., al Monestir: Inauguració de l'exposició "Matèria fòssil" de la Fundació La Caixa.

Dissabte i diumenge, 18 i 19 de juliol, al jardí del Monestir: Mostra RecuperART.

El vaixell de la sal arriba al mercat de la vila!

El passat dia 11 de maig, els Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols van celebrar la jornada esmentada a l'anunciat del tema. Com és sabut, els Tallers d'Història -des de fa més de deu anys- intenten d'introduir la història local i comarcal a l'ensenyament de la ciutat; d'explicar com era la vida de la gent en un moment donat i en un espai molt determinat. Així, cada curs, es tria un tema per a treballar a les escoles, organitzant exposicions, xerrades, etc.

Aquest curs 1988/89 es va escollir el tema del mercat arran de l'interès, per part d'un professor de l'IES Sant Feliu, per les dades històriques sobre el mercat medieval. A partir de llavors es va pensar que, precisament, aquell podia ser el tema general del

curs. Primer ens vam informar sobre la vida quotidiana de la vila medieval: menjars, vestits, comerç, etc. Aquests aspectes de la història serien, després, treballats a la classe. També el concurs literari de Sant Jordi giraria a l'entorn de la festa que

s'organitzava per a l'11 de maig. Cada classe prepararia unes representacions a fer-hi.

D'aquesta manera, doncs, l'ampli ventall de possibilitats que oferia un mercat a l'edat mitjana s'anava concretant i cenyint a l'escenificació

LLORCA

d'un dia al mercat medieval de la vila, que coincidiria amb l'arribada d'un vaixell amb sal per a intercanviar amb productes preparats pels alumnes. Hi hauria artesans, representacions teatrals, malabars, danses, uns personatges d'aquells temps....

Tres representacions de més volada farien de fil temàtic que teixiria, donant unitat, tota la trama del dia: la processó de l'abat (s. XIV, inici i explicació dels privilegis comunals i dels drets senyorials del senyor feudal), l'ajusticiament dels miquelets (s. XVII, esdevingut també a la plaça) i l'arribada de la goleta «Petrel» amb el comerç de la sal. El nucli històric de la ciutat i la platja esdevindria l'espai comú de relació entre noies i noies de molt diferents edats i de diferents escoles.

A poc a poc, s'anaven engrescant més classes i més alumnes, arribant a la participació -pràcticament total- dels centres escolars de Sant Feliu, cap uns dos mil alumnes, amb la col.laboració especial de l'Escola de Música i dels Pre-Tallers. L'objectiu ens il.lusionava, però la veritat era que tot plegat es complicava moltíssim. De manera que vam haver de demanar la col.laboració

d'Inter Medi, dels mestres i dels pares. Gràcies, doncs, a l'esforç col.lectiu de tanta gent la jornada va ser tot un èxit, amb el puntet normal d'agredolç que tenen les diades festives: la decepció dels nois i noies de 6è del Gaziell que, per diversos motius, no pogueren actuar en l'intercanvi de la sal. Perquè, és clar, els educadors n'hem fet una revisió i valoració. Un cop feta l'experiència, disposem d'unes noves dades, positives i negatives, que ens serien útils en el cas que un altre curs muntéssim una festa semblant.

Tina Murlà, Lluïsa Rojas, Valentina Escudero, Elena Esteva, Beatriu Cruset, Maria de la Peña, Mari A. Canosa, Lluís Calverons, Rosa M. Martí, Sílvia Alemany, Néstor Sanchiz, M. Àngels Comas i Àngel Jiménez.

Agraïments:

Inter Medi i la trentena dels seus col.laboradors i a la banda de música del Col.legi de Sant Josep. Als artesans: Francesc Martínez (ferrer), Susanna Ibars (vitral·ls), Grup de Puntaires, Fina Camprubí (herbes), Joan Pigem de can Miquel (mel), Fleca Serrats i família (forn), Sr. Guàrdia (salaó d'anxoves), Sr. Feli (productes de pagès). A la família Fortó, propietària de la casa senyorial del

c/ Goula. A l'Anna Gutiérrez i al taller de tapís del Casal d'Avis. A la Brigada Municipal d'obres, a Santi Tubert de la comissió de Reis. Al tècnics de l'Àrea de Cultura: Francesc Aicart, Jordi Colomeda, David Hernández i Josep Miquel Castellsguer.

A les professores Gemma Tribó i Maite Arqué, acompanyant i alumnes, de la Universitat de Barcelona, Departament de Didàctica de les

Ciències Socials, que animaren la diada.

S'ha de destacar la col.laboració extraordinària i de gran estima de **Michel P. Doucin**, capità de la goleta «Petrel» i la dels seus tripulants.

Fotografies de Quim Bigas.

El vaixell de la sal arriba al mercat de la vila!

11 de maig de 1998
Tallers d'Història 1998

PROGRAMA D'ACTES

- 9:30 – Processó de l'arribada de l'abat al mercat, des del Monestir a la plaça del Mercat, passant pel carrer de la Volta. Alumnes de 6è del Sant Josep. Acompanyament de banda de tambors i de malabars. Obertura del mercat a càrrec del Mostassaf i exposició del programa d'actes.
- De 9:30 a 19:00 – Espai de les parades del mercat, als carrers Joan Goula, Especiers i Plaça del Mercat.
- De 9:30 a 11:30 – Repartiment de l'esmorzar propi de l'època als escolars de primària.
- 10:00 – Auca del mercat. Alumnes de 6è de l'Estació. Escenari de la Plaça. Danses medievals. Alumnes de 6è del Baldri Reixach. Escenari del Passeig.
- 10:10 – Processó de la condemna dels miquelets, des del Monestir a la Plaça del Mercat, passant pel carrer de la Volta. Alumnes de 5è del Sant Josep. Acompanyament de banda de tambors i malabars. Cançons representades. Alumnes del 3r i 4t del Sant Josep. Escenari del Passeig.
- 10:20 – Danses medievals. Alumnes de 3r i 4t del Baldri Reixach. Escenari de la Plaça.
- 10:30 – La Masovera va al mercat. Alumnes de 1r i 2n de l'Estació. Escenari de la Plaça. Jocs medievals. Alumnes de 4t de l'Estació. Escenari del Passeig.
- 10:40 – Ball de la Civada. Alumnes de 1r i 2n de l'Estació. Escenari de la Plaça. Cançons representades. Alumnes de 5è i 6è del Cor de Maria. Escenari del Passeig.
- 10:50 – Cançons representades. Alumnes de 3r i 4t del Cor de Maria. Escenari de la Plaça. Danses medievals. Alumnes de 5è del Baldri Reixach. Escenari del Passeig.
- 11:00 – Representació del primer descarregament de la sal des de l'embarcació Petrel comandada pel capità Jaques de Rouleau, altes Michel, de la Companyia francesa de la Troque Sel. Aquest vaixell estarà amarrat a la platja, davant de l'Ajuntament. Els alumnes de 6è del Gaziel mesuraran la sal i els de les altres escoles intercanviaran productes per sal. Danses medievals. Alumnes de 5è del Baldri Reixach. Escenari de la Plaça.
- 11:10 – El Retaule del Flautista. Alumnes de 3r, 4t i 5è del Gaziel. Escenari de la Plaça. L'Auca de l'Ocell de la pesta. Alumnes de 5è de l'Estació. Escenari del Passeig.
- 11:20 – Ball de bastons. Alumnes de 5è de l'Estació. Escenari del Passeig.
- 11:30 – Jocs de pilota medievals. Alumnes de 1er del Baldri Reixach. Escenari de la Plaça. Jocs medievals. Alumnes de 2n del Baldri Reixach. Escenari del Passeig.
- 11:40 – Representació del segon descarregament de la sal des del vaixell Petrel, comandat per Jaques de Rouleau, Michel, que estarà amarrat a la platja, davant de l'Ajuntament. Alumnes de 6è del Gaziel.
- 11:50 – Danses medievals. Alumnes de 1r i 2n del Sant Josep. Escenari de la Plaça.
- 15:30 – Espectacle a l'escenari de la Plaça.
- De 15:30 a 18:30 - repartiment de berenars constituïts d'aliments propis de l'època als escolars de secundària.
- 16:00 – Representació del tercer descarregament de la sal des del vaixell Petrel, comandat per Jaques de Rouleau, Michel, que estarà amarrat a la platja, davant de l'Ajuntament.
- 16:40 - Espectacle a l'escenari de la Plaça.

Activitats a l'estiu

La programació per a l'estiu del 98 està pràcticament enllestida, amb tres exposicions i la segona edició del concurs de pintura ràpida, a més de l'exposició d'Eduardo Masferré que finalitzarà el 19 de juliol.

La primera de les exposicions programades s'inaugurarà el divendres 26 de juny a les 20 hores i romandrà oberta fins el 23 de juliol. Es tracta de l'exposició itinerant de la Fundació "La Caixa", **Matèria fòssil** que es va inaugurar a Tremp, el proppassat 27 d'abril. Sant Feliu serà per tant la segona ciutat catalana on es podrà veure aquesta mostra que permet posar al visitant en el lloc del paleontòleg, el científic que intenta, a partir de les restes d'organismes que s'han conservat, reconstruir un passat que mai ningú no ha vist.

La segona de les mostres consisteix en una experiència novedosa, sorgida a iniciativa de la comissió assessora d'art de l'Àrea de Cultura. Es tracta de la mostra **RecuperART** que tindrà lloc el cap de setmana del 18 i 19 de juliol. Es tractarà d'una acció realitzada per un grup d'artistes, majorment guixolencs, al jardí del Monestir, els quals a partir de mobles vells provinents de la Deixalleria Municipal juntament amb els materials que hi vulguin afegir realitzaran un seguit de peces escultòriques que romandran exposades tot l'estiu, de manera que materials reciclables també seran aprofitats per a la creació artística.

La tercera gran activitat de l'estiu tindrà lloc el diumenge 26 de juliol amb el II Concurs de Pintura Ràpida Ciutat de Sant Feliu de Guíxols. Enguany, el Concurs augmentarà la seva dotació econòmica amb l'aportació de més empreses patrocinadores. Així mateix està previst establir almenys un premi específic per a aquarel·les.

Com a colofó a les activitats estivesques per la Festa Major s'inaugurarà una exposició, fins al 27 de

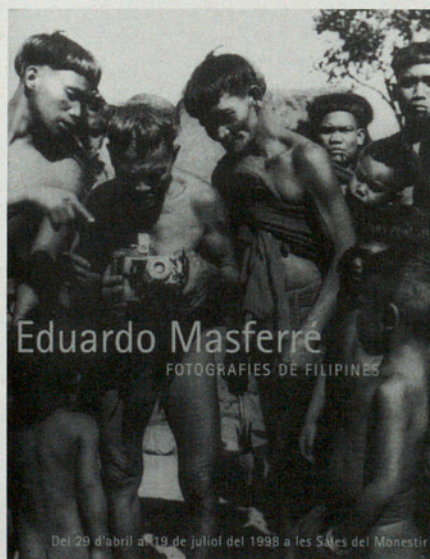
setembre, dedicada a l'il·lustrador i artista guixolenc Jaume Provencal, amb l'objectiu de donar a conèixer la seva trajectòria com a il·lustrador de portades de novel·les, especialment, que tingueren gran difusió en el seu moment i que són desconegudes, ara, per al gran públic, atès que sovint no anaven signades.

Cal remarcar també que com ja és habitual se celebrarà l'exposició anual de filatèlia i col·leccionisme, organitzada per l'Associació Filatèlica de la nostra ciutat del 10 al 14 de setembre.

Novetats a l'entorn de l'exposició d'Eduardo Masferré

Referent a aquesta exposició, significar que se n'ha publicat el catàleg amb diverses fotografies i dades familiars i professionals d'Eduardo Masferré i un interessant text del Dr. Josep Maria Fradera, professor de la Universitat Pompeu Fabra, sobre les relacions entre Catalunya i Filipines a les darreries del segle passat. Tot hom qui estigui interessat en el catàleg pot recollir-lo a les dependències de l'Àrea de Cultura al Monestir.

Així mateix, cal significar que per mitjà de l'ambaixada de Filipines a

Madrid, des de l'Àrea vam contactar amb el Dr. Curtis Sandberg, director d'exposicions de la fundació Meridian International Center de Washington, institució que itinera arreu del món una exposició d'Eduardo Masferré.

A través d'aquest contacte, familiars del fotògraf de nissaga guixolenc residents als Estats Units s'han posat en contacte a través d'Internet amb l'Àrea de Cultura, per tal d'obtenir informació sobre l'exposició i dades de Sant Feliu. Concretament els contactes s'han realitzat amb Jaime Masferré, nét del fotògraf que resideix a Nova Jersey, i Nicholas Masferré Pacheco, nebot d'Eduardo Masferré, els quals han manifestat la voluntat de visitar Sant Feliu tan aviat com els sigui possible.

Alfred Rodríguez-Picó al Monestir

Organitzada per l'Associació d'Amics de les Gavarres, el dijous 7 de maig va tenir lloc a la Sala Polivalent del Monestir una xerrada del conegut meteoròleg Alfred Rodríguez Picó, qui va dissertar sobre diferents fenòmens meteorològics, il·lustrats convenientment amb diapositives. Al llarg de la seva intervenció, el públic assistent va intervenir formulant-li preguntes, per la qual cosa fou una conferència molt viva i dinàmica.

Col·laboració amb la Societat Catalana de Biologia i Reologia Aplicada

Arran de la col·laboració iniciada el mes de febrer d'enguany amb la Societat Catalana de Biologia i Reologia Aplicada, el divendres 22 de

maig es va celebrar una altra sessió al Monestir de les IX Jornades de Biofísica i Reologia Aplicada que va comptar amb la participació de la coneguda especialista en nutrició Ana Mª Lajusticia, qui va parlar sobre el magnesi en l'alimentació i de la farmacèutica Rosa Mª Rustullet la qual dissertà sobre la nutrició adequada al creixement. La sessió, inaugurada per l'alcalde Antoni Juanals, es va cloure amb un debat on hi participà el públic assistent.

Activitat universitària al Monestir

Un cop finalitzades les assignatures de lliure elecció que es realitzen al Centre Cultural Monestir organitzades conjuntament per la Universitat i l'Ajuntament, en les quals aquest curs s'hi han inscrit 193 alumnes, abans de l'inici el proper mes d'octubre de les activitats de l'Escola Oficial de Turisme a la nostra ciutat, els dies 2 i 3 de juliol tindrà lloc el congrés "Meta 98" sobre el tractament d'aigües organitzat pel Departament d'Enginyeria Química de la UdG. Amb el futur campus universitari, les activitats universitàries d'estiu seran un dels aspectes que caldrà incentivar aprofitant la infraestructura i les possibilitats que ofereix Sant Feliu.

A mig segle de la declaració universal dels drets humans

El 10 de desembre de 1948, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar i proclamar la Declaració Universal dels Drets Humans. Així doncs, a mig segle d'aquella proclamació, Justícia i Pau juntament

amb l'Àrea de Cultura i Educació de l'Ajuntament han considerat que ja valia la pena de pensar-hi una mica. Perquè la commemoració d'aquest cinquantenari no l'hem de veure com una fita -com si ja tinguéssim la feina feta-, sinó com l'inici d'una nova etapa de sensibilització i de lluita per la dignitat humana, individual i col·lectiva. Per ajudar-nos en aquesta reflexió, necessària, s'han programat els següents actes:

El professor Xavier Arbós en la seva conferència -després d'explicar lleugerament què són, com es poden protegir i el futur dels Drets Humans- va insistir a dir que la tasca de les Nacions Unides i, doncs, la Declaració Universal dels Drets Humans, malgrat totes les dificultats i totes les limitacions i imperfeccions, havia estat molt positiva i, en general, eficaç. Durant aquests cinquanta anys, s'han anat creant els fonaments d'un sistema universal i d'una consciència comuna de la importància del respecte i de la protecció dels drets humans.

Va ser particularment emotiva -i comentada- la pel·lícula de Tim Robbins *Dead man walking* (Home mort caminant), traduïda aquí com a «Pena de muerte». El treball de Sean Penn i de Susan Sarandon, amb la música de Bruce Springsteen, és suficientment seriós com per a fer-nos replantejar moltes coses de la nostra societat, i a nivells molt diversos.

Va acabar el cap de setmana dedicat al Dret Humans, fent-los un judici escenificat a la parròquia de Vilartagues. A la Declaració Universal dels Drets Humans no se la judicava per la seva innocència o culpabilitat, sinó per la seva suficiència o insuficiència. Evidentment, es tractava -i es tracta- d'una qüestió que no sols es planteja als que han assistit a la representació, ja que afecta tota la humanitat i tot el nostre planeta. «Hi està en joc el futur de la terra».

Molts infants i gent gran han participat en la representació, seguint el guió -com sempre reflexiu- de Pere Torras.

A MIG SEGLE DE LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS

Exposició

«Drets humans i drets sindicals»
 (Fundació Josep Comaposada (UGT))
 Lloc: Centre Cívic de Vilartagues
 Dies: Del 12 al 31 de maig
 Horari: De dilluns a dissabte, de les 17 a les 20 h.

Conferència

«Els drets humans avui»
 A càrrec de Xavier Arbós,
 professor de Dret Constitucional de la UdG
 Lloc: Monestir
 Dia: Divendres, 15 de maig
 Hora: A les 20 h.

Pel·lícula

«Pena de muerte»
 Lloc: Teatre-Auditori Municipal
 Dia: Dissabte, 16 de maig
 Hora: A les 22 h.

Festival '98

«Judici a la Sra. Declaració universal dels Drets Humans»
 (Representacions i cançons al llavors als Drets Humans)
 Lloc: Parròquia de Vilartagues
 Dia: Diumenge, 17 de maig
 Hora: A les 18 h.

JUSTÍCIA I PAU

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
 Àrea de Cultura i Educació

Les escudelles de la sèrie de Poblet

Introducció

En dos articles publicats als números 32 i 35 del *Butlletí Informatiu de Ceràmica*, Albert Telese estudia detingudament les sèries de plats catalans mal anomenats de Poblet, i dóna a conèixer 20 tipus d'orles diferents. En detalla les referències bibliogràfiques i la raresa. Com a curiositat cal dir que dues d'aquestes variants, de moment, només han estat trobades al monestir guixolenc.

Si considerem la seva gran dispersió arreu de Catalunya i el crescut nombre de varietats, hem de creure que encara que aquests plats es produïssin majoritàriament a Barcelona, existirien en varis centres productors, entre els quals possiblement hi hauria Reus.

Cronològicament alguns autors els situen a les acaballes del s.XVII i altres entre finals del s. XVII i els inicis del s.XVIII, la qual cosa lliga perfectament amb les troballes fetes per nosaltres en un antic abocador d'escombraries de l'ex-monestir guixolenc, sobre el qual hom hi edificà a començaments del s.XVIII la fàbrica del nou monestir finançada per l'abat Benet Panyelles i Escardó. L'arc de Sant Benet, antic portal d'entrar al pati mural·lat, porta la data de 1747.

Per altra banda Telese assenyala la manca de plates amb sanefa de Poblet. No obstant això, nosaltres hem trobat algun padellàs corresponent a plats de mida gran.

Sosté la hipòtesi que la plateria que hi correspon és l'anomenada de tran-

sició, i addueix proves de cronologia i decoració. Per part nostra hem de constatar a favor seu que els escassos fragments de plates trobats en concomitència amb les sèries de Poblet són efectivament de transició.

Voldríem fer un petit incís. Al Museu d'Història de la Ciutat hi ha una ouera de Poblet, de procedència desconeguda, consistent en un plat amb tres xicres enganxades, dues destinades als ous i la tercera a la sal, que a més de tenir l'orla típica de la sèrie, presenta una mena de sanefa interior amb un dibuix que recorda molt els tipus de transició (Fig.1).

Les escudelles

El que no esmenta Telese són les escudelles que corresponen als plats de Poblet.

A l'abocador citat abans s'hi va trobar un crescut nombre d'escudelles associades amb ells i amb decoració idèntica (Fig.2).

Es tracta de peces d'11 cm de diàmetre i de 5,5 cm d'alçada aproximadament, majoritàriament sense nanses (orelles), però que quan en porten són fetes a motlle, lobulades, de forma més o menys triangular i pintades de blau. Aquestes peces solen ésser de parets relativament fines i dures, posseeixen un peu anular i el vernís és espès i brillant. Hem observat dos tipus de pasta, una de color molt clar, groguenca i més tova, i una altra de color rosat clar més dura.

La decoració central és molt variada: barques de vela quadrada, cares, edificis, plantes, geomètrica, ocells, conills, lleons i un llarg etcètera. (Fig.3)

Fig. 1

En molts casos aquest motiu central va flanquejat per formes vegetals allargades i cargolades, exactes tant en el disseny com en la distribució als plats de Poblet i a les plates de transició.

Batl·lori i Llubia en la seva obra: *Ceràmica Catalana Decorada*, de l'any 1949, inclouen les fotografies de quatre exemplars d'escudelles, dues amb nanses i dues sense, molt semblants a les nostres i diuen: "Del començament del s.XVIII, n'existeixen alguns exemplars la majoria sense nanses, el decorat de les quals es relaciona amb els palts de faixes i cintes".

De faixes i cintes no n'hem trobat cap plat.

D'aquests quatre exemplars de Batllori i Llubia, basant-nos només en les fotografies, ben poca cosa en podem dir. Malgrat tot i amb certes reserves degudes a unes lleugeres diferències decoratives, creiem que cal incloure-les al grup de Poblet.

Sospitem que les escudelles de Poblet foren les darreres que varen fer-se lligades a un determinat estil de plat, ja que no coneixem cap exemplar que es pugui relacionar amb les sèries de pisa catalana posterior.

Josep Escortell

Fig. 2

Fig. 3

Adquirit un dibuix de Josep Berga i Boada

Durant aquest mes de maig de 1998, el Museu d'Història ha adquirit un dibuix de l'artista Josep Berga i Boada (1872-1923). Nascut a Olot, és fill del pintor Josep Berga i Boix, de qui en rep mestratge. Intel·lectual inquiet és present en multitud d'activitats culturals: literat, prosista, director de setmanaris, dibuixant, escriptor, pedagog,...

Recordant part de la seva biografia relacionada amb la nostra ciutat, direm que el 1912 guanyà les oposicions a la càtedra de l'Escola de Belles Arts de Sant Feliu, juntament amb l'arquitecte Joan Bordàs, i que vingué a viure-hi. Aquí, Josep Berga i Boada produí nombrosa obra a més de fer una considerable tasca de pedagog, i a part de seguir les seves activitats teatrals.

Aquesta obra s'afegirà a la resta d'obra de l'artista que conservem (un dibuix a carbó datat de 1913, i dibuixos de temes vegetals que servien d'apunts de les classes de dibuix).

Notícies sobre el catàleg d'edificis

El passat 28 de maig, el Ple de l'Ajuntament aprovà per unanimitat de suspendre l'atorgament de llicències d'obres, d'enderrocament i de parcel·lació de tot un seguit de finques, amb motiu de la redacció del catàleg d'edificis a protegir.

Cal, doncs, congratular-nos, que en el tema de la protecció dels edificis i construccions amb valor històric i artístic, tots els grups polítics municipals hagin anat en la mateixa direcció. És d'esperar que el futur catàleg aplegui totes aquelles edificacions que donen personalitat a la nostra ciutat i als nostres carrers, i que igualment es proposin mesures financeres per a incentivar-ne la restauració.

Enderrocada la xemeneia de can Nyagues

Per a una de les construccions inclosa en aquest esborrany de catàleg, subjecte a la suspensió de llicències d'obra, no s'hi ha estat a temps. Hem vist com ha estat enderrocada finalment la xemeneia de la que havia estat fàbrica d'aglomerats de D.B Planellas a partir de 1926.

La Comissió de Patrimoni de la Junta Tècnica del Museu va tenir una reunió amb el regidor i tècnics del Departament d'Urbanisme, en la qual es proposaren diverses possibilitats, cara a la seva restauració. Durant la setmana de l'11 al 15 de maig es buscaren alternatives en el supòsit extrem d'haver-se de traslladar. Però finalment les circumstàncies a què s'havia de fer front (una zona inclosa amb altres en un conveni urbanístic ja signat i amb un projecte d'urbanització ja acordat, les dificultats tècniques en el cas d'haver-se de traslladar la xemeneia) han fet que, un cop més, Sant Feliu hagi perdut una construcció emblemàtica i identificativa del caràcter industrial, a més del turístic, de la nostra ciutat.

Al fons, la fàbrica amb la xemeneia, en una imatge de 1956.

L'abocador del Monestir, darreres troballes

Des del 1960 el Monestir de Sant Feliu de Guíxols ha estat objecte de diferents intervencions arqueològiques a causa sobretot d'obres de millora de l'edifici i restauracions. Aquestes tasques han permès conèixer de forma més completa l'ocupació del lloc on s'ubica actualment el Monestir, així com la seva evolució al llarg de la història.

La darrera excavació ha tingut lloc del 23 de març al 14 d'abril denguany, com a conseqüència d'un projecte per dotar d'ascensor el conjunt i millorar les seves prestacions i la comoditat d'accés als seus visitants.

L'indret triat per a la col·locació de l'elevador és una estança que està sota l'actual sala II del Museu, i adossada a l'escala nord de l'edifici, des d'on s'hi accedeix. És un espai que fa aproximadament uns 6 metres de costat, on ja havia fet una petita excavació el 1975-76 el Sr. Lluís Esteva, durant les obres de remodelació del Museu Municipal. L'erudit local va poder documentar una gran quantitat de ceràmica que el va dur a pensar en un abocador ceràmic. Amb l'actual estudi aquesta possibilitat ha quedat totalment demostrada, i ja es pot confirmar que realment es tracta d'un abocador del Monestir.

Tot i que aquesta antiga excavació va donar una quantitat gens menyspreable de material ceràmic, es va concentrar en un angle de l'habitació, i no va arribar a descobrir la part inicial i central de l'abocador. Es tracta d'una zona per acollir les deixalles i els rebutjos de qualsevol material que es pogués emprar en aquella època. És anterior a la construcció de l'edifici del s. XVIII, que s'inicià el 1723. L'abocador va ser amortitzat a principis del s. XVIII, però encara es desconeix el seu moment inicial, ja que l'excavació no es pot considerar acabada en el punt que actualment es troba.

La cronologia que marca la ceràmica ens porta des de principis del s. XVIII a la fi del s. XVI (1580 aproximadament), amb diferents canvis en el material que demostren la seqüència temporal: Poblet, Blaus amb orles diverses, del Castell i reflexos metàl·lics en els darrers nivells excavats. Però cal remarcar que l'abocador ens pot dur més enllà ja que la seva evolució no ha estat resseguida totalment i l'excavació resta pendent d'acabar-se, esperant que dins els nivells que encara queden per exhumar poguem trobar restes tant o més importants que les localitzades en el decurs d'aquestes tasques arqueològiques.

A més de la gran concentració de restes ceràmiques i òssies apareix un mur atalaiat d'una envergadura considerable, que ja es podia observar abans d'iniciar la intervenció. És un mur d'uns 4,5 metres de llarg que ocupa l'angle nord-est de l'habitació i que gira cap al nord, en direcció a l'indret que actualment ocupa l'arc de Sant Benet. Per la seva tècnica constructiva, amb carreus que formen filades irregulars per la banda exterior pe-

rò sense polir per la part interna, fa pensar en una estructura de caire de fensiu o de contenció.

Per la documentació conservada a l'Arxiu Municipal, on s'han pogut consultar diferents escrits que donen notícies d'un mur de contenció per les aigües d'una riera propera (que apareix el 1307), ens inclinem a pensar que aquesta és realment la funcionalitat del mur que es pot observar en l'estança de l'escala nord.

A més, aquest espai comportava una problemàtica per haver-lo utilitzat com a lloc per col·locar l'aire condicionat fa uns 15 anys, i està travessat pels cables de terra de l'edifici, cosa que feia una mica complexa l'actuació en extensió sense topiar amb una rasa o un servei moderns.

Deixant de banda tots els impediments per a una intervenció en profunditat des del principi, els resultats han donat un abocador del s. XVII riquíssim en ceràmica blava catalana, amb tot el repertori de formes i decoracions conegudes ben exemplificat i possiblement amb diverses decoracions que no estan catalogades pels estudiosos d'aquesta tipologia ceràmica.

Bibliografia

Esteva, Ll. (1962) "Excavaciones en el Monasterio Benedictino de Sant Feliu de Guíxols", a *Revista de Girona*, nº 19. Girona.

Jiménez, A. (1990) "De la ciutat medieval. Notaria i més notícies de la Capella de Sant Nicolau", a *Informatiu de l'Arxiu i Museu de Sant Feliu de Guíxols*.

Jiménez, A. (1990) "El Monestir de Sant Feliu de Guíxols", a *Informatiu de l'Arxiu i Museu de Sant Feliu de Guíxols*.

Marquès, J.M. (1981) Sant Feliu de Guíxols el 1602, a *Estudi General*, vol.1. Girona.

Telese, A. (1991) *La vaixel·la blava catalana de 1570 a 1670*. Barcelona.

Natàlia Colomeda i Carme Montalbán

Novetats

LITERATURA

Novel·la i narracions

- BOSCH, Alfred. *L'Atles furtiu* (Premi St. Jordi 1998)
- COELHO, Paulo. *La cinquena muntanya*
- DOYLE, Roddy. *La dona que ensopega amb les portes*
- ETXEBARRÍA, Lucía. *Beatriz y los cuerpos celestes* (Premi Nadal 1998)
- FOLCH, Ramon. *Testa de vell de bronze*
- GAZIEL. *Quina mena de gent som*
- GRASS, Günter. *Una llarga història*
- HEREDIA, Raquel. *La agenda de los amigos muertos*
- JACQ, Christian. *Ramsés: el fill de la llum*
- JANER, Ma de la Pau. *Orient, Occident* (Finalista Premi St. Jordi 1998)
- JANER MANILA, Gabriel. *Els jardins incendiats* (Premi Carlemany 1997)
- MCCOURT, Frank. *Las cenizas de Ángela* (Premi Pulitzer)
- McMILLAN, Terry. *De com la Stella va recuperar la marxa*
- MONZÓ, Quim. *Del tot indefens davant dels hostils imperis alienígenes*
- NORA K. *El cafè dels filòsofs morts*
- PORCEL, Baltasar. *Ulisses a alta mar*
- PUIG, Valentí. *L'home de l'abric* (Premi Josep Pla 1998)
- SOLER, Toni. *Història de Catalunya (modèstia a part)*
- TODÓ, Lluís Maria. *L'adoració perpètua*

TEMES DIVERSOS

Història

- ANGLADA, Ma Àngels. *Retalls de la vida a Grècia i a Roma*
- FARRÀS, Andreu. *El 23-F a Catalunya*
- FERRER, Francesc. *Moviments socials a les comarques gironines*
- GALÍ, Jordi. *Renaixença catalana*
- JUARISTI, Jon. *El bucle melancòlic: històries de nacionalistes vascos*
- MESTRE, Jesús. *Breu història de Catalunya*

Economia

- TAMAMES, Ramon. *Unión monetaria y euro: la recta final*

Filosofia

- DILTHEY, Wilhelm. *Hermenèutica, filosofia, cosmovisió*
- LEIBNIZ, G.W. *Nous assaigs sobre l'enteniment humà*

Psicologia

- TERRICABRAS, Josep Ma. *Atreveix-te a pensar*

Informàtica

- La Biblia de Office 97*
- Corel Draw 7*
- Internet per a principiants*
- Manual fundamental de Excel97*

Llengua i literatura

- BADIA, Joan. *Curs de Llengua catalana nivell B*
- BADIA, Joan. *Curs de Llengua catalana nivell C*
- DICCIONARI del català popular i d'argot*
- DICCIONARI pràctic de qüestions gramaticals*
- DICCIONARIO Oxford: español-in-glés*
- ESCORIZA, José. *Psicopedagogía de la escritura*

Mitologia

- DICCIONARI de mitologia clàssica*
- PÉREZ, Anna. *Déus i herois de la mitologia grecoromana*

Salut

- ACARÍN, Nolas. *No us deixeu amargar la vida*
- CASELLAS, Francesc. *Menjar bé per viure millor*
- GRAU, Elisa. *Viure plenament la sexualitat*
- MIRANDA, Antoni. *Donar vida als anys*

Altres

- BROTONS, Xavier. *Castellers*
- BOURDIEU, Pierre. *Sobre la televisió*
- GRAS, Rosa-Victòria. *L'actor i la dicció*
- Guía de trotamundos de Cataluña*
- GUIBERNAU, Montserrat. *Nacionalismes*
- JUNCOSA, Xavier. *El cinema: art i tècnica del segle XX*
- RIERA, Ticià. *Evolució de l'art musical*
- SABATÉ, Joan. *La publicitat*

- També disposem de Llibres de Selectivitat de totes les matèries

LLIBRES SOBRE SANT FELIU

- COLLELL, Pere. *Avi peixos, en Quimet i la nova néta*
- IMATGES i records de Sant Feliu de Guíxols*
- SANT Feliu: fotografies antigues*
- Autors vinculats a Sant Feliu
- CLAVER, Llibert. *El árbol que nunca existió*
- DARÓ, Josep Ma. *Vademecum del salser*
- LANGDON-DAVIES, John. *Mites i felicitat dels catalans*
- PAGÈS, Vicenç. *Un tramvia anomenat text*
- PUIGDEVALL, Ponç. *Era un secret*

LLIBRES INFANTILS

- Éssers humans*
- Primers atles*
- COUSINS, Lucy. *Tallaferro*
- Com funcionen les coses*
- DESCLOT, Miquel. *Blancaneu*
- VALLVERDÚ, Josep. *Aladí i la llàntia meravellosa*

Finalitzen les visites escolars del curs 1997-98

Durant tot el curs escolar, la Biblioteca ha obert les seves portes a aquells grups d'alumnes de les diferents escoles de primària i secundària que han estat interessats a conèixer-la. Aquestes visites estan obertes a qualsevol centre d'ensenyament de Sant Feliu de Guíxols i a grups de qualsevol edat. Les sessions tenen normalment una durada de mitja hora, depenent de l'edat del grup.

Les visites ofereixen la possibilitat de formar les persones, en aquest cas nois i noies de primària i secundària, en el coneixement i ús de la Biblioteca Pública. S'ha pogut comprovar en moltes visites, que bona part dels nens, si bé coneixien l'existència d'una Biblioteca a Sant Feliu, no hi havien estat mai, i alguns fins i tot no sabien ni on era. Això, que en nens petits és absolutament normal, pot ser més preocupant en els més grans.

Les Visites Escolars ofereixen la possibilitat de formar els alumnes de les escoles de Sant Feliu en el co

ERA UN SECRET

neixement i ús de la Biblioteca Pública.

La programació de les visites s'ha fet, per una banda, en funció dels interessos dels mestres i professors, i per l'altra adequant-les als grups de nens i nenes segons les seves edats. Bàsicament, l'estructura d'una visita gira al voltant de:

- conèixer el fons de la Biblioteca (què hi ha): segons l'edat dels participants, es limita la visita a la secció infantil o s'amplia al coneixement de la resta de fons (per a adults, fons de revistes i diaris, diccionaris i enciclopèdies, fons local) i a la seva organització (què es pot trobar a les diferents zones de la Biblioteca).

- conèixer els serveis de la Biblioteca (què s'hi pot fer): en el cas dels més petits, s'esmenten el servei fonamentals de tota Biblioteca; d'una banda, la consulta a la sala (o sigui, "anar a la Biblioteca a mirar contes, o bé llegir-los, segons l'edat); de l'altra, el servei de préstec ("poder-se emportar llibres a casa durant uns dies"); i també s'ha fet difusió de l'activitat estable de l'Hora del Conte, que té lloc un cop al mes. Per als més grans s'ha entrat més en detall en serveis com ara Internet, el servei de reprografia i fins i tot el préstec interbibliotecari (demandar llibres a d'altres Biblioteques).

Per últim, les visites finalitzaven amb alguna mena d'activitat relacionada amb el grup de nens i nenes: als més petits se'ls explicava algun conte; als més grans se'ls proposava un joc on havien de cercar informació en la pròpia Biblioteca, havent d'usar enciclopèdies, atles, ... (dels quals se n'havia explicat prèviament el seu funcionament i ús).

En totes les visites s'intenta fer èmfasi en algunes aspectes com el respecte pels materials que es mirin (com s'ha de mirar un llibre sense fer-lo malbé) i cap a la resta de persones que van a la Biblioteca (mantenir un cert to baix de veu).

Amb tot això, però, també cal recordar que la Biblioteca Pública no pretén ser la substituta de les Biblioteques Escolars: aquestes són les que haurien de tenir un paper fonamental a l'hora de formar els alumnes, i la seva formació com a usuaris de les Biblioteques de les escoles, principalment per tasques acadèmiques, s'hauria de completar amb la formació a la Biblioteca Pública.

Unes quantes dades sobre les visites ens indiquen que l'ús d'aquest servei que ofereix la Biblioteca és encara molt baix. En total, només 21 grups d'entre totes les escoles de Sant Feliu. A més, és curiós observar que hi ha dos segments d'edats als quals no s'hi ha incidit: per una banda, els alumnes de 3r. a 5è. de Primària, i per l'altra, els de 3r. i 4t. d'ESO. En tot cas, però, l'interès del professorat dels centres (i la promoció que es faci del servei, òbviament) serà fonamental per impulsar aquestes Visites Escolars.

Nombre de grups que han visitat la Biblioteca

P3	1	6è EPO	1
P4	4	1r ESO	2
P5	5	2n ESO	4
1r EPO	1	3r ESO	
2n EPO	3	4t ESO	
3r EPO			
4t EPO			
5è EPO			

La diada de St. Jordi: temps de llibres... i de lectura

El passat 23 d'abril vam assistir, com cada any des de fa molts anys, a l'efervescència literària que sorgeix al voltant de la celebració de Sant Jordi. Proliferen els actes al voltant dels llibres i dels seus autors: presentacions de novetats editorials, lliuraments de premis literaris, lectures de contes, ... Algunes d'elles van tenir lloc a Sant Feliu durant la darrera diada.

Segons els llibreters, hi ha dues èpoques l'any en què la venda de llibres augmenta considerablement respecte a la resta de l'any: una és durant el Nadal (moment en què, en general, es ven més de tot); l'altra és la diada de St. Jordi, i és realment l'instant daurat per al món dels llibres. La barreja de tradició, gust per la lectura i esperit comercial es barregen. La majoria de persones regala roses i llibres, malgrat que les flors produeixin al·lèrgia a la persona estimada, o bé aquesta no tingui el més mínim interès per empassar-se el darrer best-seller d'un autor de moda, perquè, senzillament, l'única cosa que llegeix són els prospectes dels medicaments i les instruccions dels electrodomèstics. Al seu torn, el món editorial aprofita aquest moment per treure al mercat les seves novetats més destacades.

Aquesta fallera sobtada cada 23 d'abril pels llibres és més aviat una fallàcia. I malgrat tot, és un moment que, per les seves repercussions socials, cal aprofitar des dels grups i organismes interessats per la cultura i la lectura. És un moment idoni que cal tenir en compte, perquè hi ha persones que, probablement, només llegiran dos o tres llibres l'any, i molt probablement un d'aquests serà fruit d'un regal de St. Jordi. La lectura és, o pot ser, un plaer (tot i que, ja se sap, hi ha moltes vies per arribar al plaer; hi ha autors-lectors que afirmen que el patiment pots ser-ne una). Poder encomanar aquest plaer és una tasca prou difícil per dur a terme des del món de la cultura. Però cal tenir present que, si no s'aconsegueix, no serà la fi del món (perquè mai ho ha estat): i com a mínim, queda la satisfacció que els lectors que ja ho són, o aquells que just comencen a ser-ho (potser per algun error del destí o perquè aquell best-seller que van regalar-li al final va resultar divertit i tot), sempre tindran el seu petit racó personal de plaer a través dels llibres. No és cap mal formar part d'aquesta "immensa minoria", i tampoc, al capdavall, formar part de la immensa majoria.

David Hernández